

Στέλλα Γεωργαλά-Πριόβολου (τομέας Κλασικής Φιλολογίας), Οι λατινικές μεταφράσεις της Οδύσσειας κατά την Αναγέννηση (1500-1700 μ.Χ.).

Αναφορά σε μια ανέκδοτη μετάφραση της Μαρκιανής Βιβλιοθήκης της Ιταλίας.

Ένα από τα μέσα που χρησιμοποίησαν οι πρώτοι ανθρωπιστές για να προσεγγίσουν τον αρχαίο κόσμο και να προκαλέσουν το ενδιαφέρον του κοινού προς τους Έλληνες συγγραφείς και την ελληνική γλώσσα, που στα μέσα του 15ου αιώνα αποτελούσε για τη Δύση ουσιαστικό μέρος των ανθρωπιστικών σπουδών, ήταν οι μεταφράσεις.

Οι λατινικές μεταφράσεις της Οδύσσειας, παρά τις όποιες αδυναμίες τους, παραμένουν για την εποχή τους το μοναδικό μέσο γνωριμίας και διάδοσης του ομηρικού έργου, που μέσα απ' αυτές πρόσφερε καινούριο υλικό στα ρεύματα της διεθνούς λογοτεχνίας, κι έγινε αντικείμενο μίμησης από τους Ευρωπαίους λογοτέχνες.

Η μελέτη αυτή φιλοδοξεί να παρουσιάσει, ν' αξιολογήσει και να συγκρίνει τις λατινικές μεταφράσεις της Οδύσσειας, που γράφτηκαν από γνωστούς και άγνωστους λογίους της Αναγέννησης και δεν αποτιμήθηκαν μέχρι σήμερα από τους ειδικούς. Μετά από μια εκτεταμένη εισαγωγή, η οποία αναφέρεται στη σημασία της μετάφρασης γενικά, χωρίζεται στα εξής τρία κεφάλαια: Το κεφ. I περιλαμβάνει δύο μέρη. Στο πρώτο αναφέρονται διαχρονικά οι μεταφράσεις, από την πρώτη δηλ. μετάφραση του Λ. Ανδρόνικου ως τις μεταφράσεις της εποχής που εξετάζεται λεπτομερειακά, της ακμής της Αναγέννησης, και λίγο μετά απ' αυτήν. Στο ίδιο μέρος του κεφαλαίου επισημαίνεται μια ανέκδοτη λατινική μετάφραση της Οδύσσειας του 14ου αιώνα, που σώζεται στη Μαρκιανή Βιβλιοθήκη της Ιταλίας. Στο δεύτερο μέρος του πρώτου κεφαλαίου περιγράφονται δεκατέσσερις μεταφράσεις της Οδύσσειας της περιόδου 1500-1700 μ.Χ. ως προς την εξωτερική εμφάνιση και το περιεχόμενό τους.

Το κεφάλαιο II προσφέρει στο μελετητή στοιχεία της ζωής και του έργου των λατινομαθών λογίων, που αγνώστηκαν για τη μεταλαμπάδευση του αρχαίου ελληνικού πνεύματος στη Δύση.

Το κεφάλαιο III, που είναι και το βασικό κεφάλαιο της μελέτης, περιλαμβάνει δύο μέρη. Το πρώτο περιέχει γενικές παρατηρήσεις και διαπιστώσεις ως προς τη δομή του λόγου των μεταφράσεων, και μια αναφορά στις αφιερώσεις των λογίων σε προσωπικότητες της εποχής τους κατά το πρότυπο των Λατίνων συγγραφέων. Το δεύτερο μέρος του κεφαλαίου προχωρεί σε μια βαθύτερη συγκριτική εξέταση των μεταφράσεων της Οδύσσειας και της ανέκδοτης της Μαρκιανής Βιβλιοθήκης με βάση ορισμένα αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα. Κατά την εξέταση ερευνάται η μεταφραστική μέθοδος, η λατινομάθεια των μεταφραστών και οι επιδράσεις των κλασικών συγγραφέων στο έργο τους.

Τα συμπεράσματα εκτίθενται στο τέλος κάθε αποσπάσματος και στον επίλογο της μελέτης, η οποία συμπληρώνεται με χρονολογικό πίνακα και φωτοτυπημένα αποσπάσματα των μεταφράσεων.

Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη (τομέας Φιλοσοφίας), Η γνωσιοθεωρητική θεμελίωση της αισθητικής του Thomas Reid.

Με την εργασία αυτή επιχειρείται μια ερμηνευτική προσέλαση και αξιολόγηση κύριων προδημάτων που συνθέτουν την αισθητική θεωρία του Thomas Reid, σκώτου φιλοσόφου που έζησε στον 18ο αιώνα και θεωρείται ο κύριος εκφραστής της

φιλοσοφίας του κοινού νου. Σκοπός της εργασίας είναι να καταδειχθεί πως η αισθητική θεωρία του Reid, η οποία εντάσσεται στον ευρύτερο προβληματισμό της εποχής του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού για τα φαινόμενα της τέχνης και το φυσικό κάλλος, εξαρτάται άμεσα από τις γνωσιοθεωρητικές θέσεις του φιλοσόφου, εξάρτηση που φανερώνει την πρόθεση αυτού να τηρήσει σταθερότητα αρχών και να δώσει ένα ολοκληρωμένο φιλοσοφικό σύστημα. Στόχος, συνεπώς, αυτής είναι να καλυφθεί, όσο το δυνατό σφαιρικά, ένα πρόβλημα το οποίο μέχρι τώρα είτε είχε επισημανθεί είτε είχε αναπτυχθεί μονομερώς, και, παράλληλα, να δείχθει πως η αισθητική του Reid δεν είναι παρά μέρος απαραίτητο του φιλοσοφικού του προβληματισμού, προβληματισμού που στηριζόταν σε θεωρητικές και πρακτικές θεωρήσεις των προβλημάτων τα οποία έθεταν ο σκεπτικισμός, ο εμπειρισμός και ο ορθολογισμός. Στην εργασία αυτή, που στηρίζεται στην εξέταση εκδεδομένου και ανέκδοτου υλικού, λαμβάνονται υπόψη θέσεις που έχουν γίνει δεκτές από την διεθνή επιστημονική έρευνα ενώ, παράλληλα, καταβάλλεται προσπάθεια υπέρβασης τους.

Μαρία Ευθυμίου-Χατζηλάκου (τομέας Ιστορίας), Rhodes et sa région
élargie au XVIII^e siècle: Les activités portuaires

* Πανεπιστήμιο Paris I της Σορβόνης

Η μελέτη αυτή είναι μια προσπάθεια διερεύνησης της οικονομίας της Ρόδου και της ευρύτερης περιοχής της το 18ο αιώνα με βάση τα γαλλικά —κυρίως— αρχεία.

Σε μια πρώτη ενότητα μελετάται η παραγωγή, οι σχέσεις και οι συνθήκες εργασίας στο κρατικό ναυπηγείο της πρωτεύουσας του νησιού.

Στο δεύτερο μέρος ερευνάται η εμπορική δραστηριότητα του λιμανιού της Ρόδου· τα βασικά προϊόντα της περιοχής, τα φρούτα κι η ξυλεία, εξάγονται κατά κύριο λόγο, στην Αίγυπτο από το λιμάνι της Αλεξάνδρειας, ενώ μικρότερες ποσότητες κατευθύνονται στη Σμύρνη για επανεξαγωγή στην Ευρώπη και στην Κωνσταντινούπολη για να επανεξαχθούν, εν μέρει, από εκεί στη Ρωσία. Η διακίνηση των εμπορευμάτων προς και από τα μεγάλα λιμάνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας γίνεται με ντόπια πλοία (των Ελλήνων της Ρόδου) και με ευρωπαϊκά (κυρίως γαλλικά, βενετσιάνικα και ραγουζαϊκά). Οι κατευθείαν εμπορικές επαφές με την Ευρώπη είναι σχεδόν ανύπαρκτες, ενώ οι δυνατότητες απορρόφησης ευρωπαϊκών προϊόντων από τη Ρόδο και τα γύρω νησιά είναι μηδαμινές.

Στο τρίτο μέρος εξετάζεται η δράση των Εβραίων και Τούρκων εμπόρων της Ρόδου και των ελλήνων καπεταναίων-εμπόρων των μικρών ελληνικών ισοφόρων. Η δραστηριότητά τους εντάσσεται στα πλαίσια του οθωμανικού φεουδαλικού συστήματος που βρίσκει την κύρια έκφρασή του στο εμπόριο και λαθρεμπόριο του σταριού της περιοχής· δεσμευμένο μέσω της φορολογικής διαδικασίας σε είδος το πολύτιμο για την περιοχή προϊόν γίνεται αντικείμενο εμπορίου από τους αξιωματούς της Κυβέρνησης και εξάγεται σε σημαντικές ποσότητες στην Ευρώπη προκαλώντας συχνά τεράστια προβλήματα επισιτισμού στην περιοχή.

Άννα Α. Λαιμού (τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης),
Αρχαϊκή Χιακή Κεραμική με εικονιστικές παραστάσεις

* Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

Η διατριβή αυτή, που καλύπτει χρονικά την άνθηση της Χιακής Αγγειογραφίας, συγκεντρώνει και κατατάσσει το δημοσιευμένο ήδη υλικό, το σχετικό με το θέμα της,